http://www.dhammadownload.com

Dhamma Download မိသားစု

စင်္ကာပူနိုင်ငံ

အဘိဓမ္မာသင်တန်းသား/သူများအား

(ပထမအကြိမ်)

ဓမ္မာစရိယတက္ကသိုလ် နာယကချုပ်ဆရာတော်

ဘဒ္ဒန္တသုစိတ္တာဘိဝံသ

ပို့ချသင်ကြားအပ်သော

လူတိုင်းအတွက်

လက်တွေ့အသုံးချ အဘိဓမ္မာ

နောက်ဆက်တွဲ (ရုပ်ပိုင်း)

(၁)

ရုပ်၏ သဘောအစိပ္ပါယ်

ပူခြင်းအေးခြင်း-စသော ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းများကြောင့် ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်သော သဘောကို "**ရုပ်**"ဟုခေါ်သည်။ ထိုရုပ်များမှာ (၂၈)ပါးရှိသည်။

ရုပ် (၂၈)ပါး

နိပ္ဖန္နရုပ် (၁၈)ပါး

၁။ **မဟာဘုတ် (၄)ပါး ။ ။**

မဟာဘုတ်လေးပါးမှာ -

၁။ **ပထဝီ** = ခက်မာခြင်း၊ နူးညံ့ခြင်းသဘော။

၂။ **အာပေါ** = ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ယိုစီးခြင်းသဘော။

၃။ **တေဇော** = ပူခြင်း၊ အေးခြင်းသဘော။

၄။ **ဝါယော** = ထောက်ကန်ခြင်း၊ တွန်းတင် လှုပ်ရှားခြင်းသဘောတို့ဖြစ်ကြသည်။

၂။ **ပသာဒရုပ်ငါးပါး ။ ။**

ပသာဒရုပ်ငါးပါးမှာ -

၁။ **စက္ခုပသာဒ** = မျက်စိအကြည်ရုပ်

၂။ **သောတပသာဒ** = နားအကြည်ရုပ်

၃။ **ဃာနပသာဒ** = နှာခေါင်းအကြည်ရုပ်

၄။ **ဇိဝှါပသာဒ** = လျှာအကြည်ရုပ်

၅။ **ကာယပသာဒ** = ကိုယ်အကြည်ရုပ်-တို့ဖြစ်ကြသည်။

http://www.dhammadownload.com

၃။ ဂေါစရရုပ် ၇-ပါး ။ ။

ဂေါစရရုပ် (၇)ပါးမှာ -

၁။ **ရူပါရုံ** = အဆင်းအရောင်အမျိုးမျိုး

၂။ **သဒ္ဒါရုံ** = အသံအမျိုးမျိုး

၃။ **ဂန္ဓာရုံ** = အနံ့အမျိုးမျိုး

၄။ **ရသာရုံ** = အရသာအမျိုးမျိုး

၅, ၆, ၇။ **ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ** = အတွေ့အထိအမျိုးမျိုး (ပထဝီ, တေဇော, ဝါယော ၃-ပါး)

အမှာ ။ ။ ပထဝီ, တေဇော, ဝါယော ၃-ပါးသည် မဟာဘုတ် (၄)ပါးတွင် ပါဝင်ပြီး ဖြစ်၍ နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈-ပါးကို ရေတွက်ရာ၌ ဂေါစရရုပ် (၇)ပါးဖြစ်နေသော်လည်း အရေအတွက် သင်္ချာ ပိုလွန်၍ မယူရခြင်းဖြစ်သည်။

၄။ **ဘာဝရုပ် (၂)ပါး**

ဘာဝရုပ် ၂-ပါးမှာ -

(၁) **ဣတ္ထိဘာဝရုပ်** = အမသဘာဝကို ဖြစ်စေသောရုပ်၊

(၂) **ပုမ္ဘာဝရုပ်** = အဖိုသဘာဝကို ဖြစ်စေသောရုပ်-တို့ဖြစ်ကြသည်။

၅။ **ဟဒယရုပ် (၁)ပါး**

(၁) **ဟဒယဝတ္ထု** = စိတ်၏ မှီရာ နှလုံးအကြည်ရုပ်။

၆။ **ဇီဝိတရုပ် (၁)ပါး**

(၁) ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ = ကံကြောင့်ဖြစ်သောရုပ်တို့ကို အသက်ရှင်အောင် စောင့်ရှောက်ခြင်းသဘော (ရုပ်သက်)။

၇။ အာဟာရရုပ် (၁)ပါး

(၁) ကဗဠီကာရအာဟာရ = စားသောက်ဖွယ်၌ပါသော အနှစ်အစေး ဩဇာရုပ်။

http://www.dhammadownload.com

(၃)

ဖော်ပြပါ ရုပ် (၁၈)ပါးတို့ကို ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရတို့ကြောင့်ဖြစ်ရသော ရုပ်များ ဖြစ်၍ **"နိပ္ဖန္နရုပ်"**ဟုခေါ်သည်။

အနိပ္ဖန္နရုပ် (၁၀)ပါး

၁။ **ပရိစ္ဆေဒရုပ် (၁)ပါး**

(၁) **ပရိစ္ဆေဒရုပ်** = အာကာသဓာတ် = ရုပ်ကလာပ်တို့ကို ပိုင်းခြားပေးသော ရုပ်။

၂။ **ဝိညတ်ရုပ် (၂)ပါး**

(၁) **ကာယဝိညတ်** = မိမိ၏ဆန္ဒကို သူတစ်ပါးတို့အား သိစေတတ်သော ကိုယ်အမူအရာ။

(၂) **ဝစီဝိညတ်** = မိမိ၏ဆန္ဒကို သူတစ်ပါးတို့အား သိစေတတ်သော နှုတ်အမူအရာ-တို့ဖြစ်ကြသည်။

၃။ **ဝိကာရရုပ် (၅)ပါး**

ဝိကာရရုပ် (၅)ပါးမှာ -

(၁) **လဟုတာ** = ရုပ်တို့၏ ပေါ့ပါးခြင်းသဘော။

(၂) **မုဒုတာ** = ရုပ်တို့၏ နူးညံ့ခြင်းသဘော။

(၃) **ကမ္မညတာ** = ရုပ်တို့၏ ကျန်းခံ့ခြင်းသဘော။

(၄, ၅) **ဝိညတ်ရုပ်** - တို့ဖြစ်ကြသည်။

အမှာ ။ ။ ဝိညတ်ရုပ် (၂)ပါးမှာ- ကာယဝိညတ်, ဝစီဝိညတ်အဖြစ်သီးခြားပါပြီးဖြစ်သည်။

၄။ **လက္ခဏရုပ် (၄)ပါး**

လက္ခဏရုပ် (၄)ပါးမှာ -

(၁) **ဥပစယ** = ရုပ်တို့၏ အစဖြစ်ခြင်းသဘော။

(၂) **သန္တတိ** = ရုပ်တို့၏ အစဉ် မပြတ်ခြင်းသဘော။

(၃) **ဇရတာ** = ရုပ်တို့၏ ရင့်ရော်ခြင်းသဘော။

(၄) အနိစ္စတာ= ရုပ်တို့၏ ပျက်စီးခြင်းသဘော-တို့ဖြစ်ကြသည်။

http://www.dhammadownload.com

(၄)

ဖော်ပြပါရုပ် ၁၀-ပါးကို **"အနိပ္ဖန္နရုပ်"**ဟု ခေါ်သည်။

နိပ္ဖန္နရုပ် (၁၈)ပါး၊ အနိပ္ဖန္နရုပ် (၁၀)ပါး၊ ပေါင်း ရုပ် (၂၈)ပါးဖြစ်ကြသည်။

ထိုရုပ် ၂၈-ပါးတွင် မဟာဘုတ် ၄-ပါးမှတပါး ကျန် (၂၄)ပါးသော ရုပ်တို့ကို မဟာဘုတ်(၄)ပါးကို မှီ၍သာဖြစ်သောကြောင့် **"အမှီရုပ်(ဥပါဒါရုပ်)"**ဟု ခေါ်သည်။

နိဗ္ဗာန်၏ သဘောအစိပ္ပါယ်

ဆင်းရဲဒုက္ခအားလုံး၏ အေးငြိမ်းရာဖြစ်သော သဘောတရားကို **"နိဗ္ဗာန်"**ဟု ခေါ်သည်။ ထိုနိဗ္ဗာန်သည် -

၁။ သေခြင်းသဘောမရှိ၊

၂။ ဥပါဒ်, ဌီ, ဘင်-ဟူသော အပိုင်းအခြားကို လွန်ပြီးဖြစ်၏။

၃။ ကံ, စိတ်, ဥတု, အဟာရ-ဟူသော အကြောင်းတရားလေးပါး အနက် မည်သည့်အကြောင်းတို့ကမျှ မပြုပြင်အပ်။

၄။ မိမိထက်မြတ်သော တရားမရှိ (အမြတ်ဆုံးတရားဖြစ်၏။)

၅။ ရောက်သင့်ရောက်ရန် လျှော်ကန်သင့်မြတ် ထင်ရှားသော ဓာတ် တစ်မျိုးဖြစ်၏။

ရုပ်နှင့် နာမ်ခွဲပြချက်

ပရမတ္ထတရားလေးပါးတို့တွင် စိတ်, စေတသိက်, နိဗ္ဗာန်တို့သည် နာမ်တရား များ ဖြစ်ကြသည်။ **စိတ်နှင့် စေတသိက်တို့ကို** အာရုံသို့ ညွတ်တတ်၍ အာရုံကို ယူတတ်သိတတ်သောကြောင့် နာမ်ဟု ခေါ်ရ၏။ **နိဗ္ဗာန်ကိုကား** အာရုံပြုတတ် သောတရားတို့ကို မိမိသို့ ညွတ်စေတတ်သောကြောင့် နာမ်ဟု ခေါ်ရသည်။

ရှေ့တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော ရုပ် (၂၈)ပါးသည် ရုပ်တရားများ ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းတို့သည် ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲတတ်သော သဘောရှိ၏။

http://www.dhammadownload.com

(၅)

ခန္ဓာ (၅)ပါး

ရုပ်, နာမ်တရားများကို ဉာဏ်ဖြင့် စုပုံထားခြင်းကို **"ခန္ဓာ"**ဟု ခေါ်သည်။ ထိုခန္ဓာသည် ရူပက္ခန္ဓာ, ဝေဒနာက္ခန္ဓာ, သညာက္ခန္ဓာ, သင်္ခါရက္ခန္ဓာ, ဝိညာဏက္ခန္ဓာ-ဟု ငါးပါးရှိသည်။ ထိုငါးပါးတို့တွင်

၁။ ရုပ် (၂၈)ပါးသည် **ရူပက္ခန္ဓာ**မည်၏။

၂။ ဝေဒနာစေတသိက်သည် **ဝေဒနာက္ခန္ဓာ**မည်၏။

၃။ သညာစေတသိက်သည် **သညာက္ခန္ဓာ**မည်၏။

၄။ ဝေဒနာ, သညာတို့မှ ကြွင်းကျန်သော စေတသိက် (၅၀)သည် **သင်္ခါရက္ခန္ဓာ**မည်၏။

၅။ စိတ်အကျဉ်း (၈၉)ပါး၊ အကျယ် (၁၂၁)ပါးသည် **ဝိညာဏက္ခန္ဓာ**မည်၏။

အာယတန (၁၂)ပါး

စိတ်, စေတသိက်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းတရားများကို **"အာယတန"**ဟု ခေါ်သည်။ ထိုအာယတနသည် စက္ခာယတန, သောတာယတန, ဃာနာယတန, ဇိဝှါယတန, ကာယာယတန, မနာယတန, ရူပါယတန, သဒ္ဒါယတန, ဂန္ဓာယတန, ရသာယတန, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန, ဓမ္မာယတန-ဟု (၁၂)ပါးရှိသည်။

၁။ စက္ခုပသာဒရုပ်သည် **စက္ခာယတန**မည်၏။

၂။ သောတပသာဒရုပ်သည် **သောတာယတန**မည်၏။

၃။ ဃာနပသာဒရုပ်သည် **ဃာနာယတန**မည်၏။

၄။ ဇိဝှါပသာဒရုပ်သည် **ဇိဝှါယတန**မည်၏။

၅။ ကာယပသာဒရုပ်သည် **ကာယာယတန**မည်၏။

၆။ စိတ် (၈၉)ပါးသည် **မနာယတန**မည်၏။

၇။ ရူပါရုံသည် **ရူပါယတန**မည်၏။

၈။ သဒ္ဒါရုံသည် **သဒ္ဒါယတန**မည်၏။

၉။ ဂန္ဓာရုံသည် ဂန္ဓာယတနမည်၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၀။ ရသာရုံသည် **ရသာယတန**မည်၏။

၁၁။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည် **ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန**မည်၏။

၁၂။ စေတသိက် (၅၂)ပါး၊ သုခုမရုပ် (၁၆)ပါး၊ နိဗ္ဗာန်သည် **ဓမ္မာယတန** မည်၏။

မှတ်ချက် ။ ။ ပသာဒရုပ် (၅)ပါး၊ ဂေါစရရုပ်(၇)ပါးကို **"ဩဠာရိကရုပ်"**ဟု ခေါ်၍ ကျန်ရုပ် (၁၆)ပါးကို **"သုခုမရုပ်"**ဟု ခေါ်သည်။

ဓာတ် (၁၈)ပါး

မိမိ၏သဘောကို ဆောင်တတ်သောတရားကို **"ဓာတ်"**ဟုခေါ်သည်။ ထိုဓာတ်သည် စက္ခုဓာတ်, သောတဓာတ်, ဃာနဓာတ်, ဇိဝှါဓာတ်, ကာယဓာတ်, ရူပဓာတ်, သဒ္ဒဓာတ်, ဂန္ဓဓာတ်, ရသဓာတ်, ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်, စက္ခုဝိညာဏဓာတ်, သောတဝိညာဏဓာတ်, ဃာနဝိညာဏဓာတ်, ဇိဝှါဝိညာဏဓာတ်, ကာယဝိညာဏဓာတ်, မနောဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ်, ဓမ္မဓာတ်ဟု (၁၈)ပါးရှိသည်။

၁။ စက္ခုပသာဒရုပ်သည် **စက္ခုဓာတ်**မည်၏။

၂။ သောတပသာဒရုပ်သည် **သောတဓာတ်**မည်၏။

၃။ ဃာနပသာဒရုပ်သည် **ဃာနဓာတ်**မည်၏။

၄။ ဇိဝှါပသာဒရုပ်သည် **ဇိဝှါဓာတ်**မည်၏။

၅။ ကာယပသာဒရုပ်သည် **ကာယဓာတ်**မည်၏။

၆။ ရူပါရုံသည် **ရူပဓာတ်**မည်၏။

၇။ သဒ္ဒါရုံသည် **သဒ္ဒဓာတ်**မည်၏။

၈။ ဂန္ဓာရုံသည် **ဂန္ဓဓာတ်**မည်၏။

၉။ ရသာရုံသည် **ရသဓာတ်**မည်၏။

၁၀။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည် **ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်**မည်၏။

၁၁။ စက္ခုဝိညာဏ်ဒွေးသည် **စက္ခုဝိညာဏဓာတ်**မည်၏။

၁၂။ သောတဝိညာဏ်ဒွေးသည် **သောတဝိညာဏဓာတ်**မည်၏။

၁၃။ ဃာနဝိညာဏ်ဒွေးသည် **ဃာနဝိညာဏဓာတ်**မည်၏။

၁၄။ ဇိဝှါဝိညာဏ်ဒွေးသည် **ဇိဝှါဝိညာဏဓာတ်**မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

၁၅။ ကာယဝိညာဏ်ဒွေးသည် **ကာယဝိညာဏဓာတ်**မည်၏။

၁၆။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေးသည် **မနောဓာတ်**မည်၏။

၁၇။ ဒွေးပဉ္စဝိညာဉ် (၁၀)၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေးတို့မှ တစ်ပါး ကျန်စိတ် (၇၆)ပါးသည် **မနောဝိညာဏဓာတ်**မည်၏။

၁၈။ စေတသိက် (၅၂)ပါး၊ သုခုမရုပ် (၁၆)ပါး၊ နိဗ္ဗာန်သည် **ဓမ္မဓာတ်** မည်၏။

သစ္စာ (၄)ပါး

အမြဲမှန်ကန်သောတရားကို **"သစ္စာ"**ဟု ခေါ်သည်။ ထိုသစ္စာတရား လေးပါးကို အရိယာသူတော်စင်ပုဂ္ဂိုလ်များသာ သိအပ်သောကြောင့် အရိယသစ္စာ-ဟုလည်း ခေါ်ရပေသည်။ ထိုသစ္စာသည် ဒုက္ခသစ္စာ, သမုဒယသစ္စာ, နိရောဓသစ္စာ, မဂ္ဂသစ္စာဟု လေးပါးရှိသည်။

၁။ လောကီစိတ် (၈၁)၊ လောဘကြဉ်သော စေတသိက် (၅၁)၊ ရုပ် (၂၈)ပါးသည် **ဒုက္ခသစ္စာ**မည်၏။

၂။ လောဘစေတသိက်သည် **သမုဒယသစ္စာ**မည်၏။

၃။ နိဗ္ဗာန်သည် **နိရောဓသစ္စာ**မည်၏။

၄။ မဂ်စိတ်လေးပါး၌ရှိသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် **မဂ္ဂသစ္စာ**မည်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဤ၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟူသည်ကား သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ-တည်း။

ကုသိုလ်ကံနှင့် အကုသိုလ်ကံ

ကုသိုလ်ကံ

ကံသည် ကောင်းကံ, ဆိုးကံ = ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံ-ဟူ၍ နှစ်မျိုး ရှိသည်။ ကုသိုလ်ကံသည် ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ၊ ရူပါဝစရကုသိုလ်ကံ၊ အရူပါဝစရကုသိုလ်ကံ၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ်ကံ-ဟူ၍ လေးမျိုးရှိသည်။

http://www.dhammadownload.com

ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံသည် ကာမဘုံတို့၌ အကျိုးပေး၏။ ရူပါဝစရကုသိုလ်ကံသည် ရူပဗြဟ္မာဘုံတို့၌ အကျိုးပေး၏။ အရူပါဝစရကုသိုလ်ကံသည် အရူပဗြဟ္မာဘုံတို့၌ အကျိုးပေးသည်။ ဈာန်အင်အားအလိုက် ထိုထိုဗြဟ္မာဘုံ၌ အကျိုးပေး၏။ လောကုတ္တရာကုသိုလ်ကံသည် လောကုတ္တရာဖိုလ်အကျိုးကို ပေး၏။ ဉာဏ်စွမ်းအရ ခံစားရသော အကျိုးတရားဖြစ်၏။

ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံသည် ကာယကံ ၃-ပါး၊ ဝစီကံ ၄-ပါး၊ မနောကံ ၃-ပါးအားဖြင့် ၁၀-ပါးရှိသည်။ ထို (၁၀)ပါးကို ကောင်းသော အကျင့်များဖြစ်၍ **"သုစရိုက်"**ဟု ခေါ်သည်။ ကုသိုလ်ဟူသည် အပြစ်မရှိခြင်း၊ ကောင်းသော အကျိုးကို ပေးခြင်းသဘောရှိ၏။ ကောင်းသောကိုယ်မှု, နှုတ်မှု, စိတ်မှုတို့ဖြစ်၍ သုစရိုက်တရားဆယ်ပါးသည် လူပြည့်, နတ်ပြည် သုဂတိဘဝများသို့ ရောက်စေတတ်သော လမ်းခရီးကောင်းဖြစ်သောကြောင့် **"ကုသလကမ္မပထတရား ၁၀-ပါး"**ဟုလည်း ခေါ်သည်။ ကုသိုလ်ကံတို့တွင် သမ္မာဒိဋ္ဌိခေါ် အယူမှန်မှု၊ ကံ, ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်မှု မနောကံသည် အရေးအကြီးဆုံးအခြေခံကံ ဖြစ်သည်။

အကုသိုလ်ကံ

အကုသိုလ်ကံသည်လည်း ကာယကံ ၃-ပါး၊ ဝစီကံ ၄-ပါး၊ မနောကံ ၃-ပါး ၃-ပါးအားဖြင့် ၁၀-ပါးရှိသည်။ အကုသိုလ်ဟူသည် အပြစ်ရှိခြင်း၊ မကောင်းသော အကျိုးကို ပေးခြင်းသဘောရှိ၏။ မကောင်းသော ကိုယ်မှု, နှုတ်မှု, စိတ်မှုတို့ဖြစ်၍ **"ဒုစရိုက်တရားများ"**ဟုလည်း ခေါ်ဆိုကြသည်။ ထိုဒုစရိုက်တရားဆယ်ပါးတို့သည် ငရဲ, တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာ, အသုရကာယ်-ဟူသော အပါယ်လေးပါးသို့ ရောက်စေတတ်သော လမ်းခရီးဖြစ်သောကြောင့် **"အကုသလကမ္မပထတရား ၁၀-ပါး"**ဟုလည်း ခေါ်သည်။

ထိုအကုသိုလ်ကံသည် အပါယ် (၄)ဘုံတို့၌ ကျရောက်စေ၍ မကောင်းကျိုးများကို ရရှိခံစားစေတတ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

(၉)

ကံ-၏ စီမံခန့်ခွဲမှု

လောက (၃)ပါး

ပျက်ပျက်နေသော သဘောတရားများကို **လောက**-ဟု ခေါ်သည်။ ထိုလောကသည် -

၁။ ဩကာသလောက
၂။ သတ္တလောက
၃။ သင်္ခါရလောက-ဟု (၃)ပါးရှိသည်။

(၁) ဩကာသလောက

သတ္တဝါတို့၏ နေရာဘုံဌာနသည် **ဩကာသလောက**-မည်၏။ ထိုဩကာသလောကသည် -

(၁) ကာမ ၁၁-ဘုံ
(၂) ရူပ ၁၆-ဘုံ
(၃) အရူပ ၄-ဘုံအားဖြင့် (၃၁)ဘုံရှိပါသည်။

ကာမ (၁၁)ဘုံ-ဟူသည် အပါယ် (၄)ဘုံ၊ ကာမသုဂတိ (၇)ဘုံတို့ဖြစ်ပါသည်။

အပါယ် (၄)ဘုံ

ချမ်းသာကင်းသော ဘုံများကို **"အပါယ်ဘုံ"**ဟု ခေါ်သည်။ ထိုအပါယ်ဘုံသည် ငရဲဘုံ၊ တိရစ္ဆာန်ဘုံ၊ ပြိတ္တာဘုံ၊ အသုရကာယ်ဘုံဟု (၄)မျိုးရှိသည်။

ငရဲဘုံ

ငရဲဘုံ = ချမ်းသာဟူ၍ မြူတစ်စေ့မျှ မရှိသောဘုံ။

ငရဲကြီး (၈)ထပ်

၁။ <u>**သဉ္ဇီဝငရဲ**</u> = သေလိုက်, ရှင်လိုက်ဖြင့် အကြိမ်ကြိမ်အထပ်ထပ် နှစ်ပေါင်းများစွာ ခံစားရသော ငရဲဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

(၁၀)

ကျခံရသူများ = သတ္တဝါတို့အား အနိုင်အထက် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ် နှိပ်စက်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်တတ်သော ခိုးသားဓားပြ လူဆိုများ ကျခံကြရသည်။

၂။ **ကာဠသုတ္တငရဲ** = မည်းနက်သော အဆင်းရှိသည့် သံပူမျဉ်းကြိုးတို့ဖြင့် ၄-မြောင့်၊ ၆-မြောင့်၊ ၈-မြောင့်စသည်မျဉ်းဆွဲပြီး သစ်တုံးကို ရွေသကဲ့သို့ အရွေခံရသော ငရဲဖြစ်သည်။

ကျခံရသူများ = သူတစ်ပါးအား ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်တတ်သော လူသတ်, ထောင်မှူး, အရာထမ်း၊ အမှုထမ်းများ၊ သီလပျက်အကျင့်မဲ့ ရဟန်းများ ကျခံကြရသည်။

၃။ **သင်္ဃာတငရဲ** = ပူလောင်သော သံတောင်ကြီး ၄-လုံးတို့ဖြင့် လေးဘက်ညှပ်၍ ကြိတ်ခြေညှပ်သတ်ခံရသော ငရဲဖြစ်သည်။

ကျခံရသူများ = ဆင်, မြင်း, ကျွဲ, နွားစသည့် သတ္တဝါတို့အား ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်တတ်သော ဆင်ထိန်း, မြင်းထိန်း, နွားထိန်းတို့ ကျခံကြရသည်။

၄။ **ရောရုဝငရဲ** = အလွန်ပူလောင်သော သံမီးကျီးခဲ မီးလျှံတို့ဖြင့် ဒွါရ ကိုးပေါက်တို့မှ စုပြုံဝင်ဖောက်ကာ လောင်ကျွမ်းခံရသူတို့ အော်ဟစ်ငိုကြွေးသံ ဆူညံနေသော ငရဲဖြစ်သည်။

ကျခံရသူများ = တောမီးရှို့သူ၊ ရေသတ္တဝါတို့အား နှိပ်စက်သတ်ဖြတ်သူ တံငါသည်၊ ကုန်းသတ္တဝါတို့အား နှိပ်စက်သတ်ဖြတ်သူ တောလိုက်မုဆိုး, ငှက်မုဆိုးတို့ ကျခံကြရသည်။

၅။ **မဟာရောရုဝ** = ပူ, ငန်, စပ် အခိုးအငွေ့တို့ဖြင့် ပြင်းထန်စွာ လောင်ကျွမ်းကျွမ်းခံရသော ရောရုဝထက် ပိုမိုပြင်းထန်ခံစားရသော ငရဲဖြစ်သည်။

ကျခံရသူများ = မိဘ, ဆရာသမားနှင့် သီလရှိသူတို့၏ ပစ္စည်းဘဏ္ဍာများကို ခိုးယူ၊ ကဲ့ဝှက်ယူငင်သုံးစွဲသူတို့ ကျခံကြရသည်။

http://www.dhammadownload.com

၆။ **<u>တာပနငရဲ</u>** = အလျှံညီးညီး သံမဏိမီးတို့ဖြင့် အပူတိုက်ပေး၍ အထက်ပါ ငရဲတို့ထက် ပိုမိုပြီး ဆင်းရဲခံရသော ငရဲဖြစ်သည်။

<u>ကျခံရသူများ</u> = အများမှီခိုနေထိုင်ရာ တိုက်တာ၊ အိမ်၊ ရေတွင်း၊ ဇရပ်တန်ဆောင်း၊ မဏ္ဍပ်စသည် မီးရှို့ဖျက်ဆီးဖြိုခွင်းခြင်း၊ သတ္တဝါတို့အား သနားညှာတာမှုကင်းကာ မီးမြှိုက်ခြင်း၊ မီးလောင်တိုက်သွင်းခြင်း ပြုလုပ်သူတို့ ကျခံရသည်။

၇။ **<u>မဟာတာပနငရဲ</u>** = တာပနငရဲထက် ပိုမိုလွန်ကဲစွာ ဆင်းရဲခံရသော ငရဲဖြစ်သည်။

<u>ကျခံရသူများ</u> = လောကုတ္တရာဓမ္မများ မှားယွင်းပျက်ပြယ်စေအောင်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (အယူမှား)သို့ ရောက်အောင် လမ်းညွှန်ပြသူ အဓမ္မဝါဒီများ။

၈။ <u>အဝီစိငရဲ</u> = မီးလျှံ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ခံရသူသတ္တဝါ ၃-မျိုးတို့ အကြားအလပ် မရှိ ပြည့်ကျပ်လျက်ရှိသော ငရဲဖြစ်သည်။

<u>ကျခံရသူများ</u> = အမိသတ်သူ၊ အဖသတ်သူ၊ ရဟန္တာသတ်သူ၊ သံဃာကို ကွဲအောင် လုပ်သူ၊ ဘုရားကို သွေးစိမ်းတည်အောင် လုပ်သူတို့ ကျခံကြရသည်။

တိရစ္ဆာန်ဘုံ

တိရစ္ဆာန်ဘုံဆိုသည်မှာ ဘုံသီးခြားမရှိ၊ ၎င်းတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်သည်ပင်လျှင် ဘုံဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ စုဝေးနေထိုင်ရာ ဌာနသည် ဘုံဖြစ်သည်။ ဖီလာကန့်လန့်သွားတတ်သောကြောင့် "**တိရစ္ဆာန်**"ဟု ခေါ်သည်။

ပြိတ္တာဘုံ

ပြိတ္တာဘုံဆိုသည်မှာ သီးခြားကန့်သတ် သတ်မှတ်ထားသော အရပ်ဒေသ မရှိ၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ၎င်းတို့ ကျင်လည်ကျက်စားရာ တော, တောင်, သမုဒ္ဒရာ,

http://www.dhammadownload.com

ပင်လယ်ကမ်းခြေစသည့် အရပ်ဒေသများကိုပင် **"ပြိတ္တာဘုံ"**ဟု ခေါ်သည်။

ပြိတ္တာအမျိုးအစား များစွာရှိသည့်အတွက် သုတ်ပါဌေယျလာ မှတ်သားစရာ ပြိတ္တာ (၄)မျိုးမှာ -

(၁) **ပရဒတ္တူပဇီဝိက ပြိတ္တာ** - (သူတစ်ပါးတို့ စွန့်ကြဲသော အစာကို စားရသော ပြိတ္တာ)

(၂) **ခုပ္ပိပါသိကပြိတ္တာ** - (အစာငတ်၊ ရေငတ်ခံရသော ပြိတ္တာ)

(၃) **နိဇ္ဈာမတဏှိကပြိတ္တာ** - (ခန္ဓာကိုယ်တစ်ကိုယ်လုံး မီးလျှံလောင်ကျွမ်းခံရသော ပြိတ္တာ)

(၄) **ကာလကဉ္စိကပြိတ္တာ** - (အသား၊ အသွေး ခြောက်ခန်းသည့် ပြိတ္တာ)တို့ ဖြစ်သည်။

အသုရကာယ်ဘုံ

အသုရကာယ်ဆိုသည်မှာ ဘုံသီးခြားမရှိ၊ ၎င်းတို့ ကျက်စားရာဒေသများသည်ပင် **"အသုရကာယ်ဘုံ"**ဖြစ်သည်။

အသုရကာယ်နှစ်မျိုးမှာ -

(၁) နတ်အသုရာ

(၂) ပြိတ္တာမျိုးအသုရာတို့ဖြစ်သည်။

ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ

ကောင်းမှုရှိသူတို့ လာရောက်၍ စည်းစိမ်းချမ်းသာများကို ခံစားရာ ကာမဘုံကို **"ကာမသုဂတိဘုံ"**ဟု ခေါ်သည်။

(၁) **လူ့ဘုံ** = လူတို့၏ နေရာဘုံ။

(၂) **စာတုမဟာရာဇ်ဘုံ** = ဓတရဋ္ဌ, ဝိရူဠှက, ဝိရူပက္ခ, ကုဝေရ-ဟု ဆိုအပ်သော နတ်မင်းကြီးလေးပါးတို့၏ နေရာဘုံ။

(၃) **တာဝတိံသာဘုံ** = မာဃလုလင်နှင့် ကုသိုလ်ပြုဖက် ၃၃-ဦးတို့၏ နေရာဘုံ။

(၄) **ယာမာဘုံ** = ဆင်းရဲဒုက္ခမှ ကင်းသော နတ်တို့၏ နေရာဘုံ။

http://www.dhammadownload.com

(၅) **တုသိတာဘုံ** = မိမိ၏ စည်းစိမ်ကျက်သရေတို့ကို နှစ်သက်တတ်သော နတ်နတ်တို့၏ နေရာဘုံ။

(၆) **နိမ္မာနရတီဘုံ** = ကိုယ်တိုင်ဖန်ဆင်းထားသော စည်းစိမ်တို့ဖြင့် မွေ့လျော်တတ်သော နတ်တို့၏ နေရာဘုံ။

(၇) **ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီဘုံ** = သူများဖန်ဆင်းပေးသော စည်းစိမ်ကို မိမိအလိုဆန္ဒအတိုင်းဖြစ်စေနိုင်သော နတ်တို့၏ နေရာဘုံ။

ဤကာမသုဂတိ (၇)ဘုံတွင် နံပါတ် (၁)လူ့ဘုံမှတစ်ပါး ကျန် (၆)ဘုံကို နတ်တို့၏ နေရာဖြစ်၍ နတ်ပြည် (၆)ထပ်ဟု ခေါ်သည်။

ရူပ (၁၆)ဘုံ

ရူပကုသိုလ်စျာန်ရသူတို့၏ ရောက်ရာဖြစ်သောကြောင့် ရူပဘုံ-ဟု ခေါ်သည်။ ထိုရူပဘုံသည် (၁၆)ဘုံရှိသည်။

ပထမစျာန် (၃)ဘုံ

(၁) **ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာဘုံ** = မဟာဗြဟ္မာတို့၏ ပရိသတ်ဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

(၂) **ဗြဟ္မပုရောဟိတာဘုံ** = မဟာဗြဟ္မာတို့၏ မှူးကြီးမတ်ရာပုရောဟိတ်ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

(၃) **မဟာဗြဟ္မာဘုံ** = ကြီးမြတ်ကုန်သော (မဟာ)ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

ဒုတိယစျာန် (၃)ဘုံ

(၄) **ပရိတ္တာဘာဘုံ** = ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါနည်းသောဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

(၅) **အပ္ပမာဏာဘာဘုံ** = ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါများသော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

(၆) **အာဘဿရာဘုံ** = ပြိုးပြိုးပြက်ပြက်တလက်လက်ထွက်သည့်ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါရှိသော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

http://www.dhammadownload.com

တတိယဈာန် (၃)ဘုံ

(၇) **ပရိတ္တသုဘာဘုံ** = နည်းပါးသော်လည်း တခဲနက်တောက်ပသော ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါရှိသည့် ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

(၈) **အပ္ပမာဏသုဘာဘုံ** = များပြား၍ တခဲနက်တောက်ပသော ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါရှိသည့် ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

(၉) **သုဘကိဏှာဘုံ** = တခဲနက်သော ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါတို့ဖြင့် ရောယှက်နေသည့် ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

စတုတ္ထဈာန် (၇)ဘုံ

(၁၀) **ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ** = ကြီးကျယ်ပြန့်ပြောသည့် အကျိုးရှိသော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

(၁၁) **အသညသတ်ဘုံ** = သညာ-စသော နာမ်ခန္ဓာမရှိ၊ ရုပ်ခန္ဓာသက်သက်ရှိသော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

- **သုဒ္ဓါဝါသဘုံ** = အလွန်စင်ကြယ်သော အနာဂါမ်, ရဟန္တာဗြဟ္မာတို့၏နေရာ သုဒ္ဓါဝါသဘုံ။

သုဒ္ဓါဝါသ (၅)ဘုံ

(၁၂) **အဝိဟာဘုံ** = အချိန်အနည်းငယ်မျှပင် မိမိဘုံဌာနကို မစွန့်ခွါသော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

(၁၃) **အတပ္ပါဘုံ** = တစ်စုံတစ်ခုအကြောင်းကြောင့်မျှ စိတ်ပူပန်မှုမရှိသော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

(၁၄) **သုဒဿာဘုံ** = အလွန်တင့်တယ်သော အရောင်အဆင်းရှိသောကြောင့် ရှုကြည့်ချင်စရာ အလွန်ကောင်းသော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

(၁၅) **သုဒဿီဘုံ** = အလွန်စင်ကြယ်သော မျက်စိနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ လွန်ကဲထူးခြားစွာ မြင်စွမ်းနိုင်သော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

(၁၆) **အကနိဋ္ဌာဘုံ** = ရူပဗြဟ္မာအားလုံးထက် စည်းစိမ်အားဖြင့် အကြီးကျယ်ဆုံး အမြင့်မြတ်ဆုံးဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

http://www.dhammadownload.com

(၁၅)

အရူပ (၄)ဘုံ

အရူပကုသိုလ်စျာန်ရသူတို့ ရောက်ရာဖြစ်သောကြောင့် **အရူပဘုံ**-ဟု ခေါ်သည်။ ထိုအရူပဘုံသည် -

(၁) **အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံ** = ရုပ်ခန္ဓာမရှိ အာကာသာနဉ္စာယတနဝိပါက် စိတ်စေတသိက်ဟူသော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးသာရှိသော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

(၂) **ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံ** = ရုပ်ခန္ဓာမရှိ ဝိညာဏဉ္စာယတနဝိပါက်စိတ်, စေတသိက်-ဟူသော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးသာရှိသော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

(၃) **အာကိဉ္စညာယတနဘုံ** = ရုပ်ခန္ဓာမရှိ အာကိဉ္စညာယတနဝိပါက်စိတ်, စေတသိက်ဟူသော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးသာရှိသော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံ။

(၄) **နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ** = ရုပ်ခန္ဓာမရှိ နေဝသညာနာသညာယတနဝိပါက်စိတ်, စေတသိက်ဟူသော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးသာရှိသော ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာဘုံအားဖြင့် (၄)ဘုံဖြစ်ပါသည်။

ဧကဝေါကာရ, စတုဝေါကာရ, ပဉ္စဝေါကာရဘုံများ

ဤသို့ ဆိုခဲ့ပြီးသော ဘုံတို့တွင် -

(၁) အသညသတ်ဘုံသည် ရူပက္ခန္ဓာဟူသော ခန္ဓာတစ်ပါးသာရှိသောကြောင့် **ဧကဝေါကာရဘုံ**မည်၏။ (ဧက = တစ်ပါး + ဝေါကာရ = ခန္ဓာ)

(၂) အရူပ (၄)ဘုံသည် နာမ်ခန္ဓာလေးပါးသာ ရှိသောကြောင့် **စတုဝေါကာရဘုံ**မည်၏။ (စတု = လေးပါး + ဝေါကာရ = ခန္ဓာ)

(၃) ကာမ (၁၁)ဘုံ၊ အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပ (၁၅)ဘုံအားဖြင့် (၂၆)ဘုံသည် ခန္ဓာငါးပါးလုံးရှိသောကြောင့် **ပဉ္စဝေါကာရဘုံ**မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

ဤသို့အားဖြင့် -

(၁) ကာမ (၁၁)ဘုံ

(၂) ရူပ (၁၆)ဘုံ

(၃) အရူပ (၄)ဘုံ စုစုပေါင်း (၃၁)ဘုံကို ဩကာသလောက-ဟု ခေါ်သည်။

သတ္တလောက

လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ, ငရဲ, တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာ, အသုရကာယ်-ဟူသော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါအပေါင်းသည် **"သတ္တလောက"**မည်၏။

ထိုသတ္တဝါတို့သည် အမျိုးအစားအားဖြင့် -

(က) ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် (၄)မျိုး

(ခ) အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (၈)မျိုးအားဖြင့် (၁၂)မျိုးရှိသည်။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် (၄)မျိုး

(၁) **ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်** = မကောင်းမှုဒုစရိုက်တို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့် ထို အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးဖြစ်သော အဟိတ်အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တီရဏစိတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေသော ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကား ငရဲ, တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာ, အသုရကာယ်ဟူသော အပါယ်ဘုံသား သတ္တဝါများတည်း။

(၂) **သုဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်** = ကုသိုလ်ပြုစဉ်အခါက ဉာဏ်လည်းမပါ၊ ရှေ့နောက် အကုသိုလ်ခြံရံ၍လည်းပြုခဲ့သော အညံ့စားကုသိုလ်တို့ကြောင့်ဖြစ်သော အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသန္တီရဏစိတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကား ဝေမာနိကနတ်ပြိတ္တာ၊ ဘုမ္မစိုး၊ ရုက္ခစိုး၊ ဝမ်းတွင်းကန်း၊ အ၊ ဆွံ့၊ အရူး၊ ဥဘ

http://www.dhammadownload.com

တောဗျည်း၊ နပုန်းပဏ္ဍုက်စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် ဇီဝိတနဝကကလာပ်ရုပ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေသော အသညသတ်ဖြဟ္မာတို့တည်း။

(၃) **ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်** = အမောဟဟူသော ဉာဏ်ပညာမပါဘဲ အလောဘ, အဒေါသ-ဟူသော ဟိတ်နှစ်ပါးဖြင့်သော ပဋိသန္ဓေနေသော ပုဂ္ဂိုလ်။

(၄) **တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်** = အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ-ဟူသော (ဉာဏ်ပညာပါသော) ဟိတ်သုံးပါးဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေသော ပုဂ္ဂိုလ်။ တရားအားထုတ်သည့်အခါ ဈာန်, မဂ်, ဖိုလ်ရနိုင်လောက်အောင် ဉာဏ်ထက်မြက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (၈)ယောက်

(၁) **သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်** = သောတာပတ္တိမဂ်ရဆဲပုဂ္ဂိုလ်။

(၂) **သကဒါဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်** = သကဒါဂါမိမဂ် ရဆဲပုဂ္ဂိုလ်။

(၃) **အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်** = အနာဂါမိမဂ် ရဆဲပုဂ္ဂိုလ်။

(၄) **အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်** = အရဟတ္တမဂ် ရဆဲပုဂ္ဂိုလ်။

(၅) **သောတာပတ္တိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်** = သောတာပတ္တိဖိုလ် ရပြီးသော (သောတာပန်) ပုဂ္ဂိုလ်။

(၆) **သကဒါဂါမိလဖဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်** = သကဒါဂါမိဖိုလ်ရပြီးသော (သကဒါဂါမ်) ပုဂ္ဂိုလ်။

(၇) **အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်** = အနာဂါမိဖိုလ်ရပြီးသော (အနာဂါမ်)ပုဂ္ဂိုလ်။

(၈) **အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်** = အရဟတ္တဖိုလ်ရပြီးသော (ရဟန္တာ)ပုဂ္ဂိုလ်။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် (၄)ယောက်တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (၈)ယောက်အားဖြင့် (၉)ယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုသာ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ-ဟူသော ဟိတ်သုံးပါးနှင့် ပဋိသန္ဓေနေသောကြောင့် တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်-ဟု ခေါ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (၈)ယောက်တွင်လည်း သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်, အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်-ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည်။

(က) **သေက္ခ** = သီလ, သမာဓိ, ပညာ သိက္ခာ ၃-ပါးကို ကျင့်ဆဲဖြစ်သော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်မှ တပါး ကျန်အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (၇)ယောက်သည် သေက္ခပုဂ္ဂို လ်ဖြစ်သည်။

(ခ) **အသေက္ခ** = သီလ, သမာဓိ, ပညာ သိက္ခာ ၃-သုံးပါးကို ကျင့်ဆဲဖြစ်သော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်သည် အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို "အသေက္ခ"အပြင် "ရဟန္တာ"ဟုလည်း ခေါ်သည်။

ဤသို့အားဖြင့် -

(က) ပုထုဇဉ် (၄)ယောက်

(ခ) အရိယာ (၈)ယောက်အားဖြင့် (၁၂)ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို သတ္တလောက-ဟု ခေါ်သည်။

(၃) သင်္ခါရလောက

ခဏခဏပျက်တတ်, အပြီးတိုင် ပျက်တတ်သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍ ဘုံသုံးပါး၌ ဖြစ်သော (တေဘူမက)ရုပ်, နာမ်တရားတို့သည် သင်္ခါရလောကမည်၏။

= = = = = = = = = = = = =

နောက်ဆက်တွဲပြီး၏။